

Når rusmidlerne sætter kursen

Om hjernen sprut og stoffer

Henrik Rindom

Overlæge i
Novavi stofrådgivningen
Springbrættet

Skadeligt forbrug

Det skader os:

fysisk helbred

psykisk helbred

socialt

økonomisk

F10.2 Alkoholafhængighedssyndrom

>3 af følgende samtidigt i mindst 1 måned eller gentagne gange inden for 1 år:

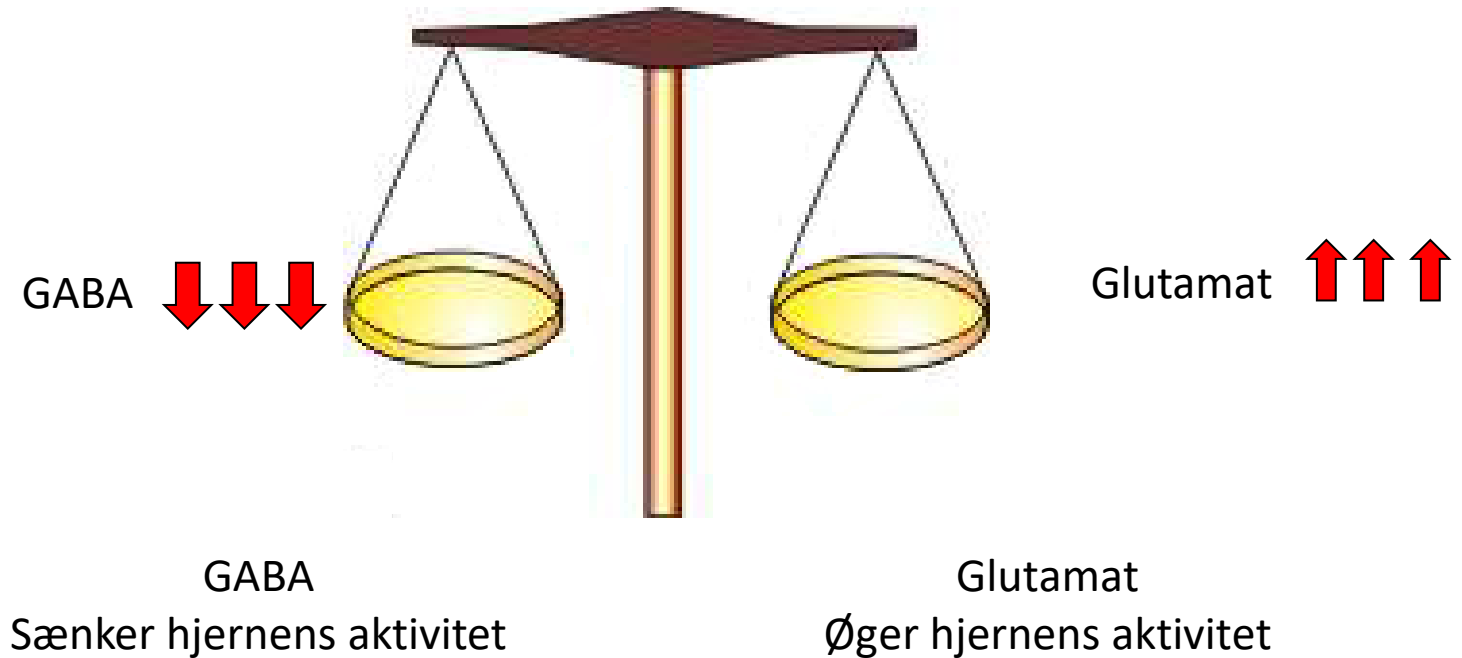
1. Trang
2. Svækket evne til at styre indtagelsen, standse eller nedsætte brugen.
3. Abstinenssymptomer eller indtagelse for at ophæve eller udgå disse.
4. Toleransudvikling
5. Dominerende rolle med hensyn til prioritering og tidsforbrug
6. Vedblivende brug trods erkendt skadevirkning

- Fysisk afhængighed

- Psykisk afhængighed

Tilvænning

Hjernens indre balance

Tilvænning

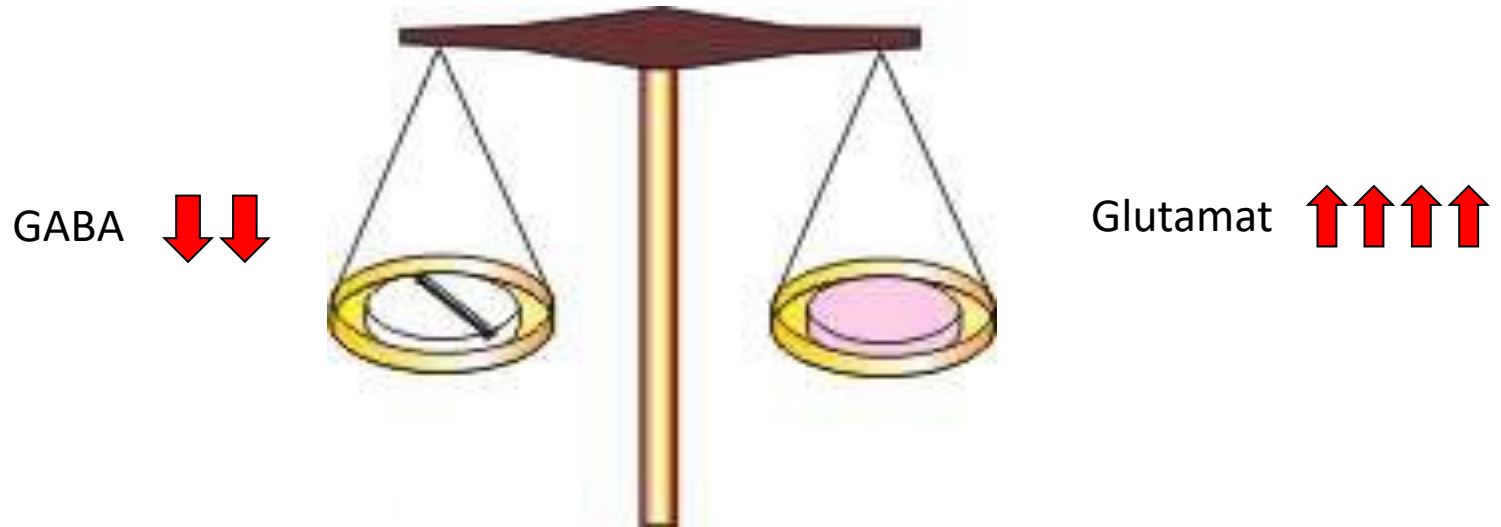

Hjernen bringes i ubalance

Tilvænning

Hjernen genopretter balancen

Tilvænning

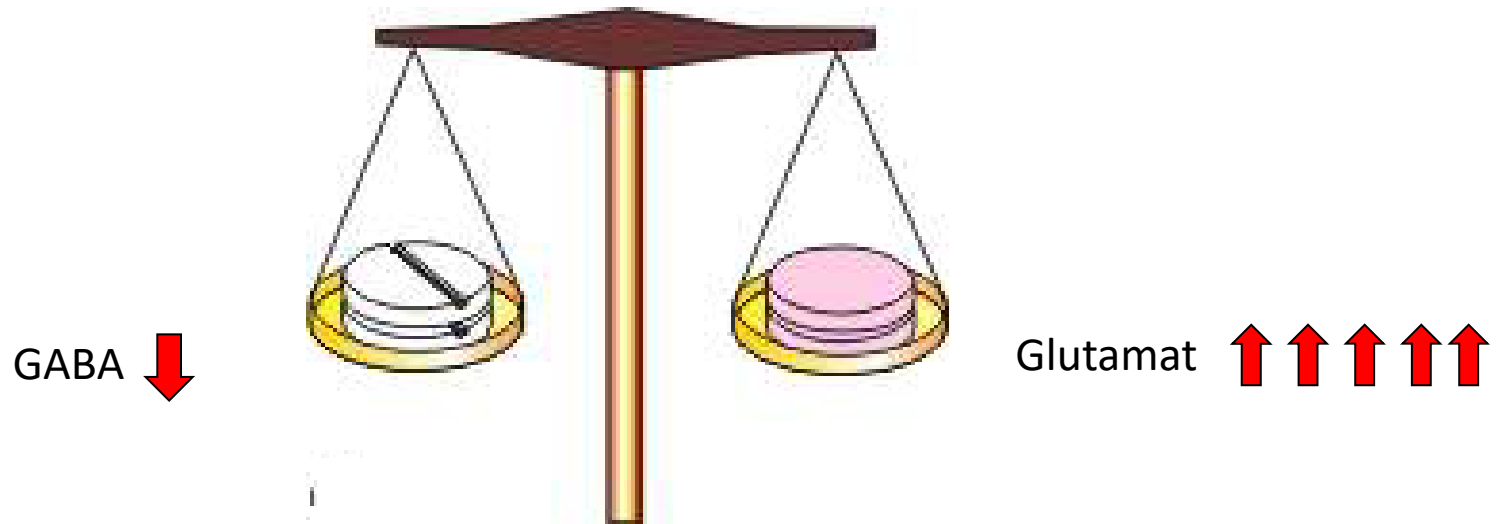

Hjernen opføres ny ubalancen

Tilvænning

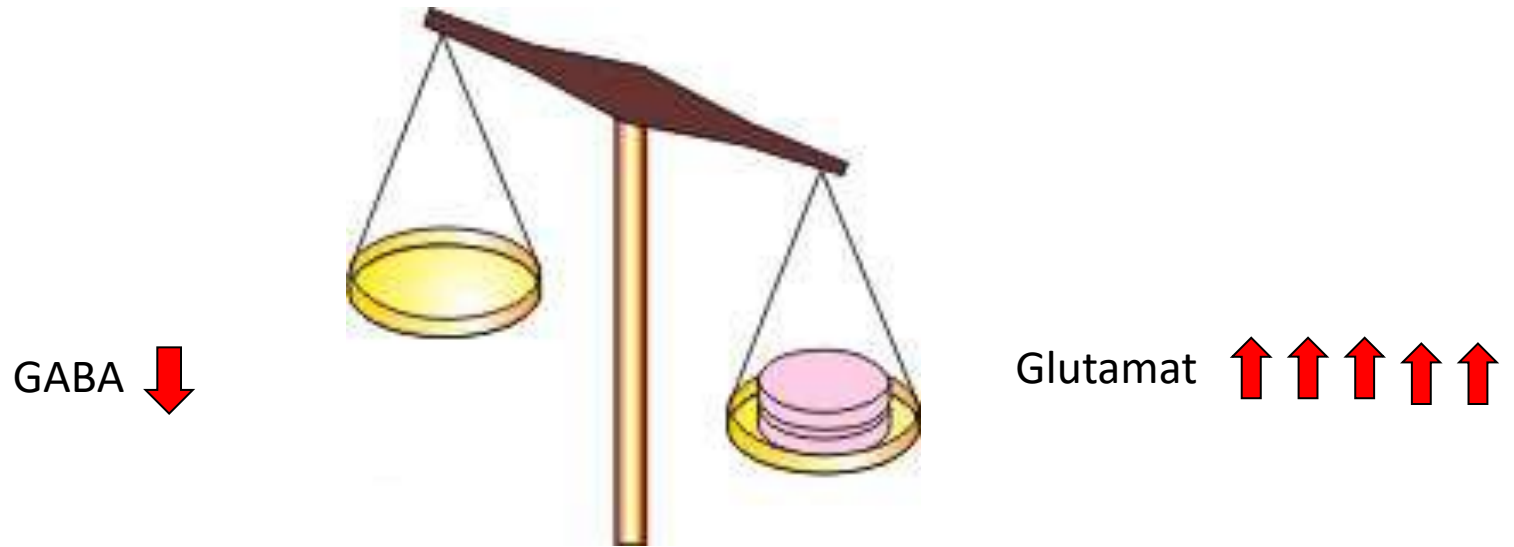

Hjernen genopretter balancen

Tilvænning

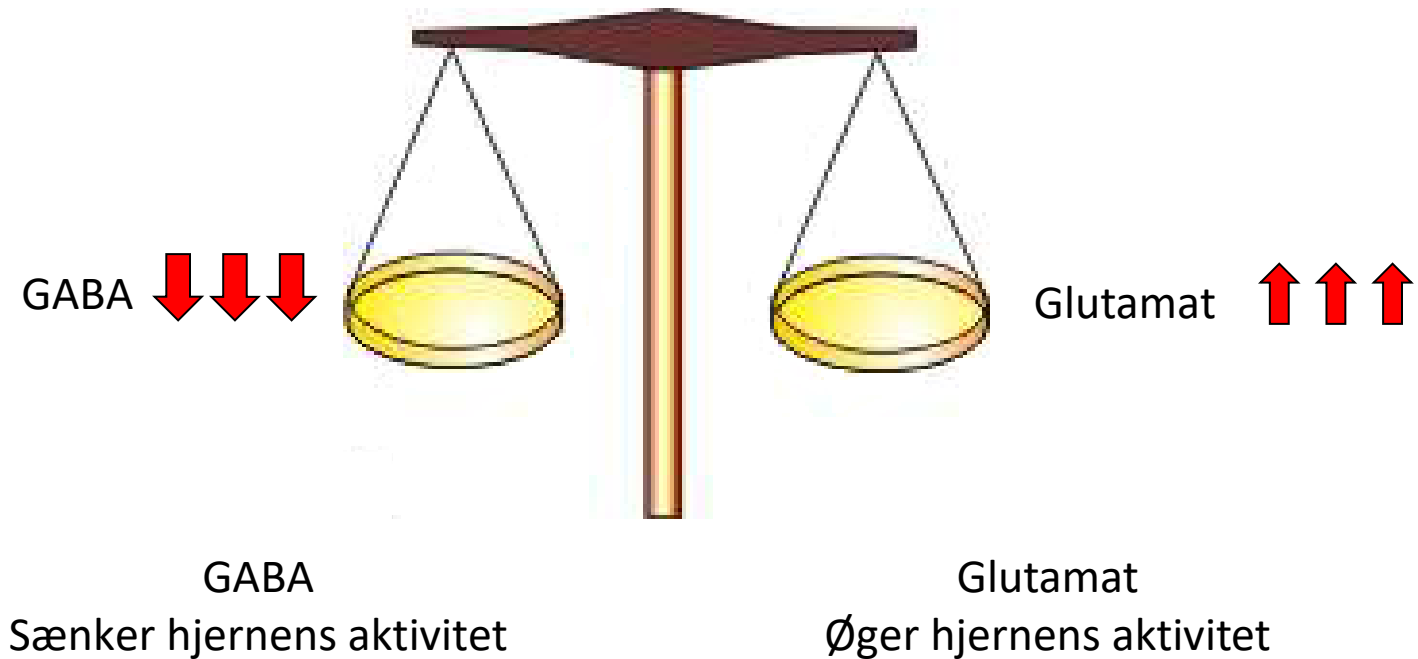

Hjernen i modsat ubalancen

Tilvænning

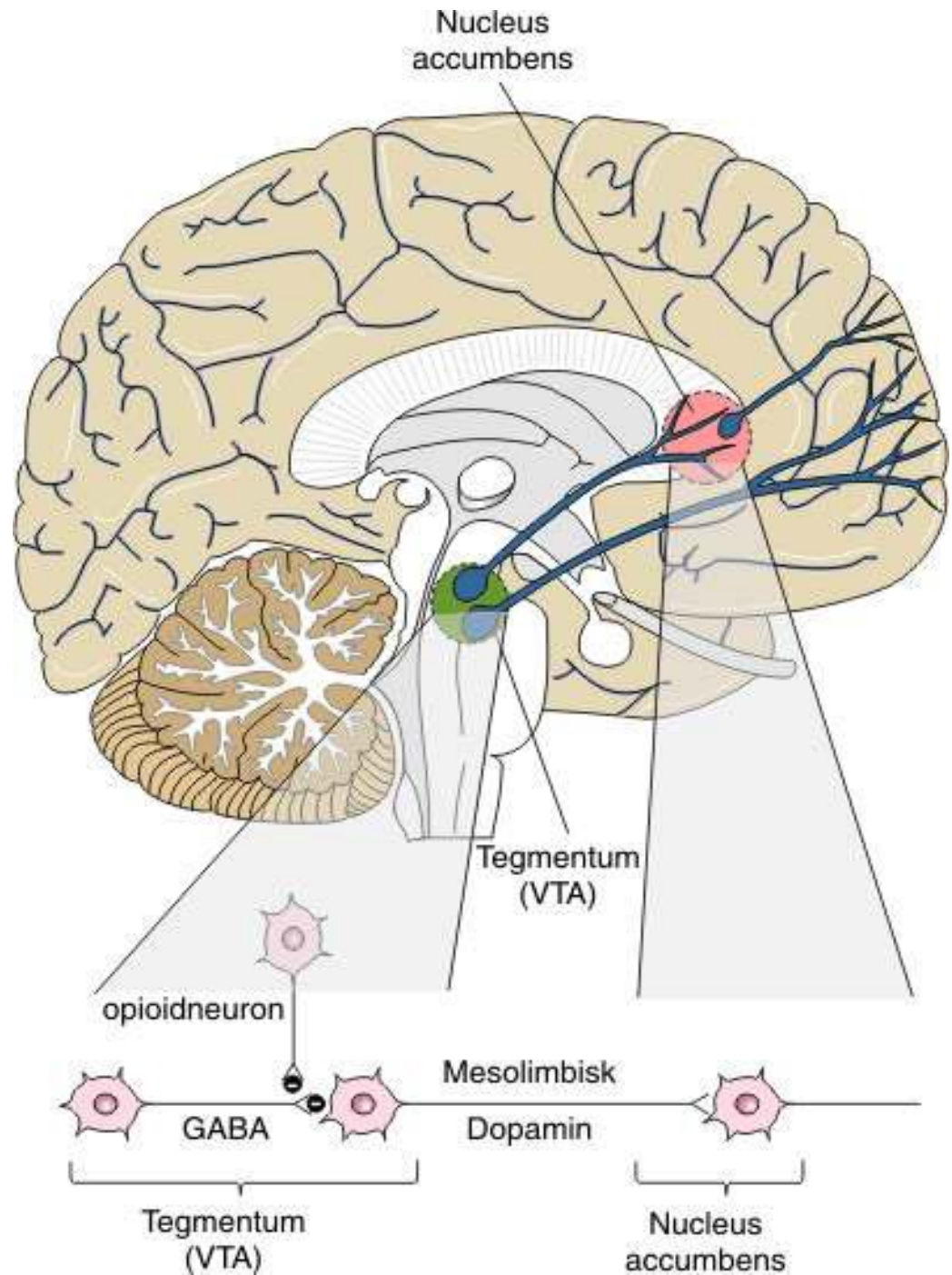

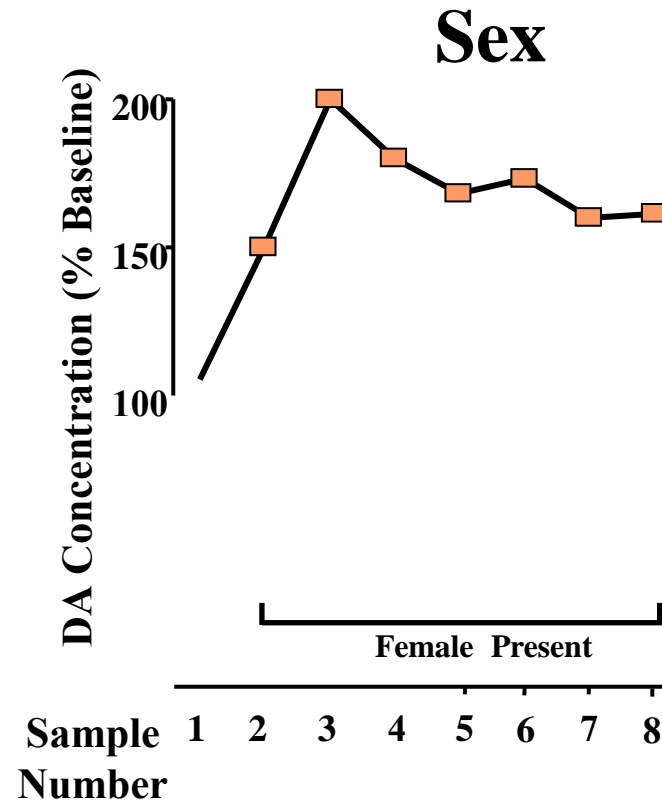
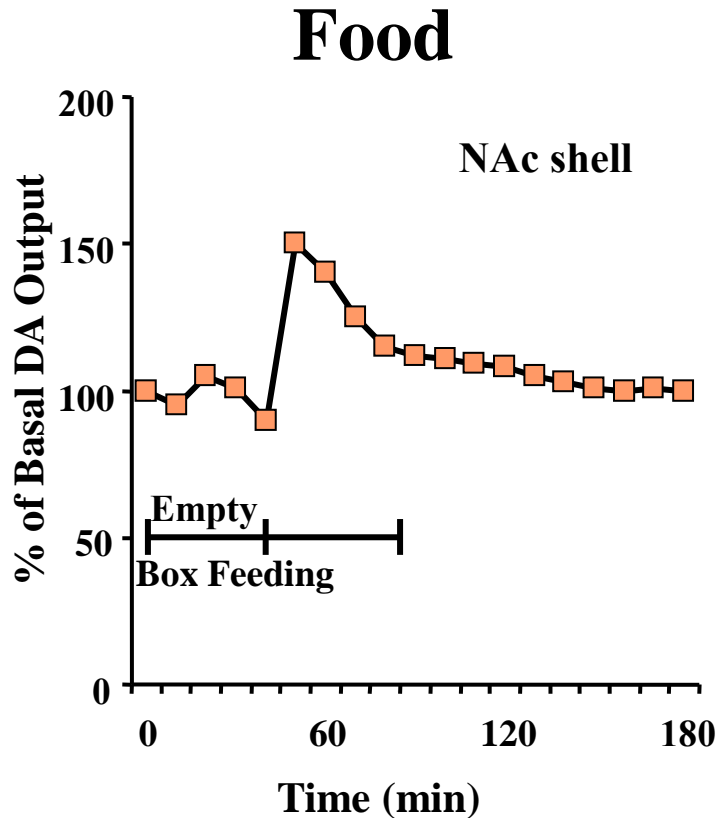
Balancen er genoprettet

- Psykisk afhængighed

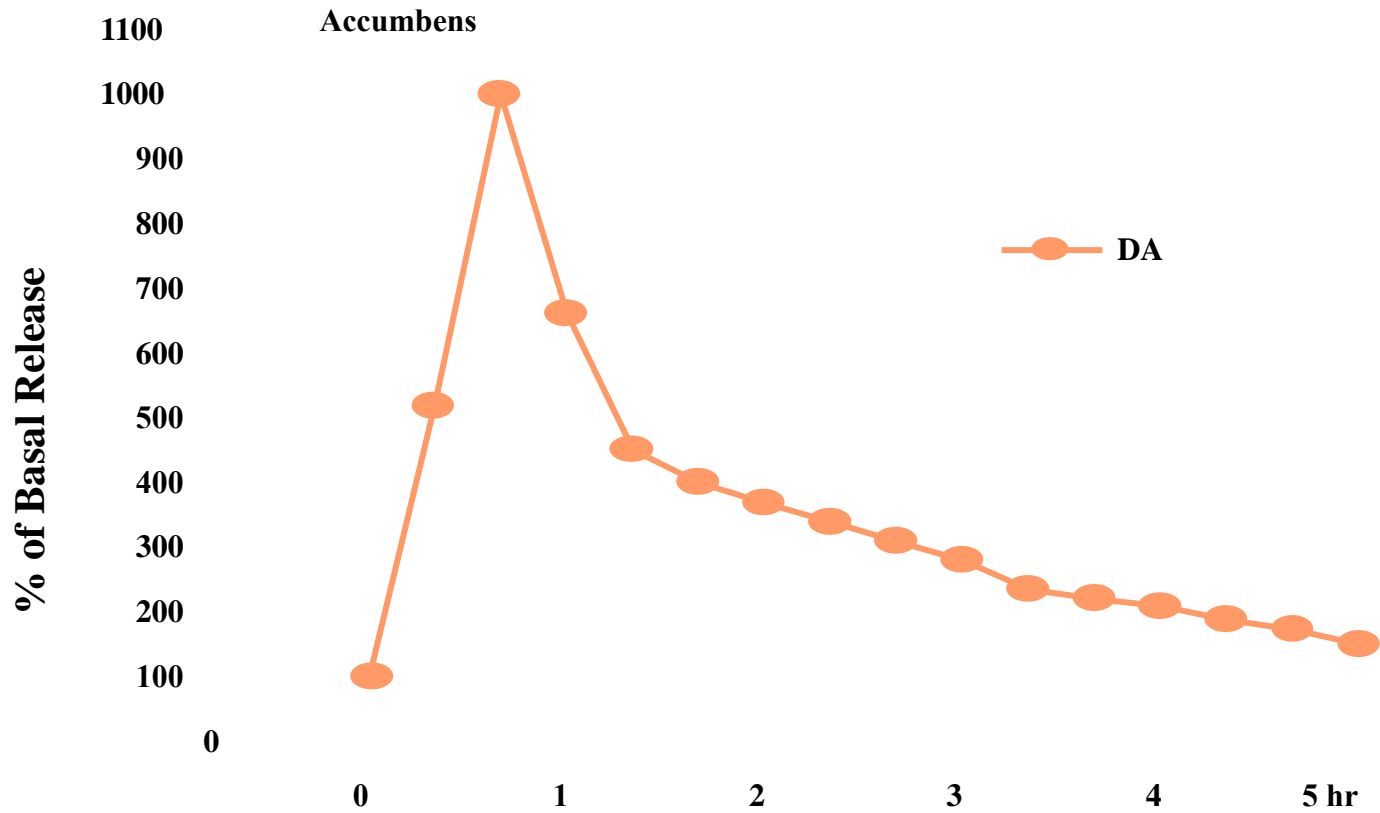
Rusmidler øger aktiviteten af DOPAMIN

Dopamin aktivitet i Nac ved naturlig belønning

Amphetamine

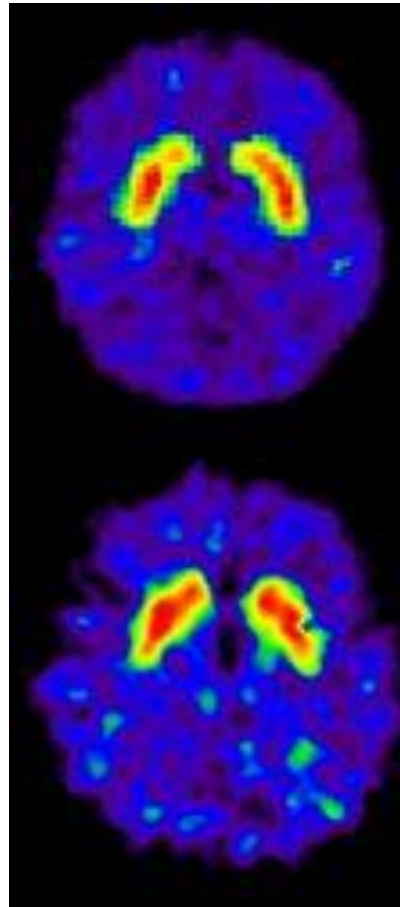
Udvikling af afhængighed

I takt med at afhængigheden etableres mindskes dopamin effekten. Det bliver i højere grad den betingede refleks som styrer adfærden.

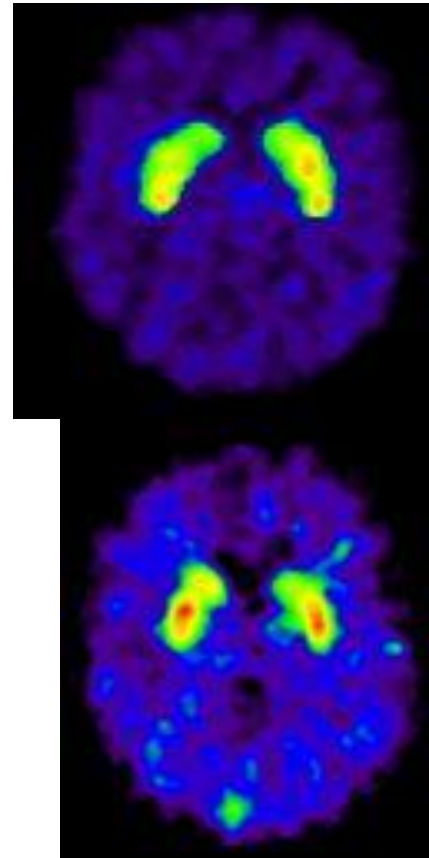
Kokain

Kontrol

Afhængig

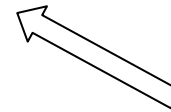
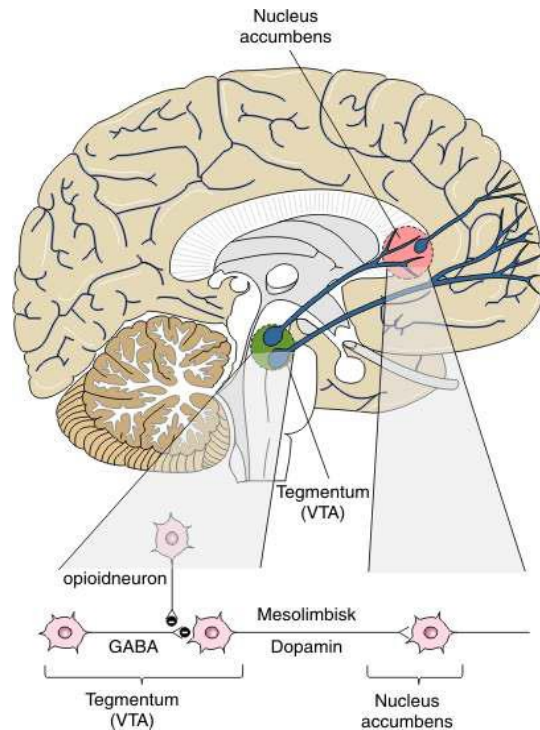
Alkohol

Betinget reflekset

På betingelse af at vi befinder os et sted, hvor der er mad, så stiger vores motivation for at få noget at spise.

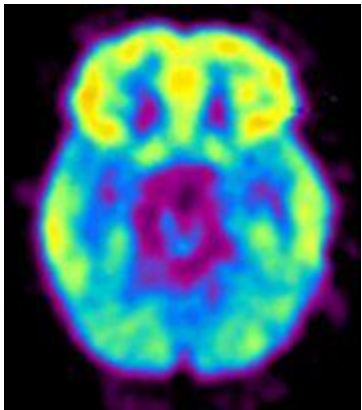

Motivationen udløses af at der afgivet lidt dopamin til frontal lapperne

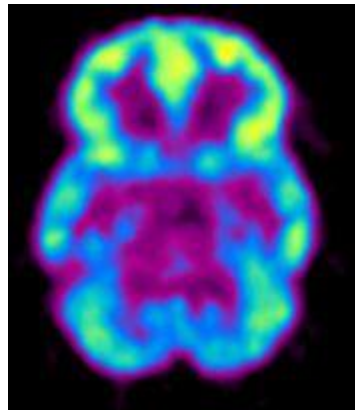
Afhængighed er som andre sygdomme

- Det kan forebygges
- Det kan behandles
- Der ses ændre i biologiske forhold
- Hvis ubehandlet kan det vare hele livet

Nedsat metabolisme
hos alkoholmisbruger

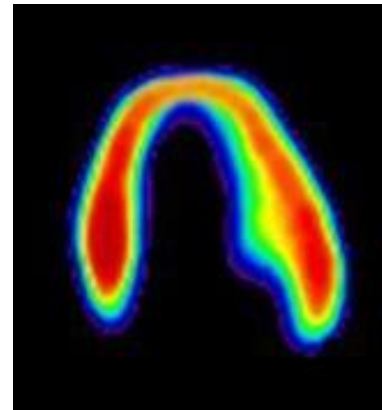
Rask

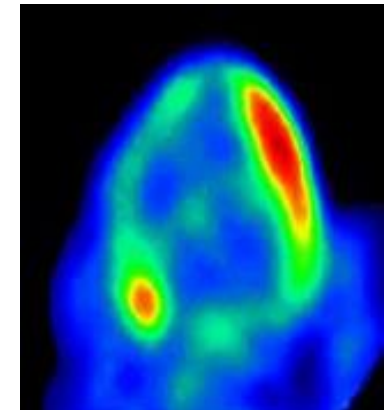
Alkoholmisbruger

Nedsat metabolisme
hos hjertepatient

Rask

Hjertepatient

Dopamin

Der findes ikke en test, som ensidigt kan afgøre om en patient er skizofren.

Vi har kun Dopamin teorien

Positiv symptomer

Syns og høre hallucinationer

Vrangforestillinger

Tankeforstyrrelser

Megalomane symptomer

Negativsymptomer

Kontakt – forringelse

Sproglig fattigdom

Affekt – afladning

Initiativløshed

Passivitet

Træghed

Sløvhed

Manglende fremskridt
eller interesser

Tom eller formålsløs adfærd

Indsynken i sig selv

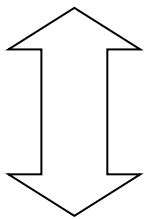
Social tilbagetrækning eller
ensomhedssøgen

Medicin brugt i psykiatrien

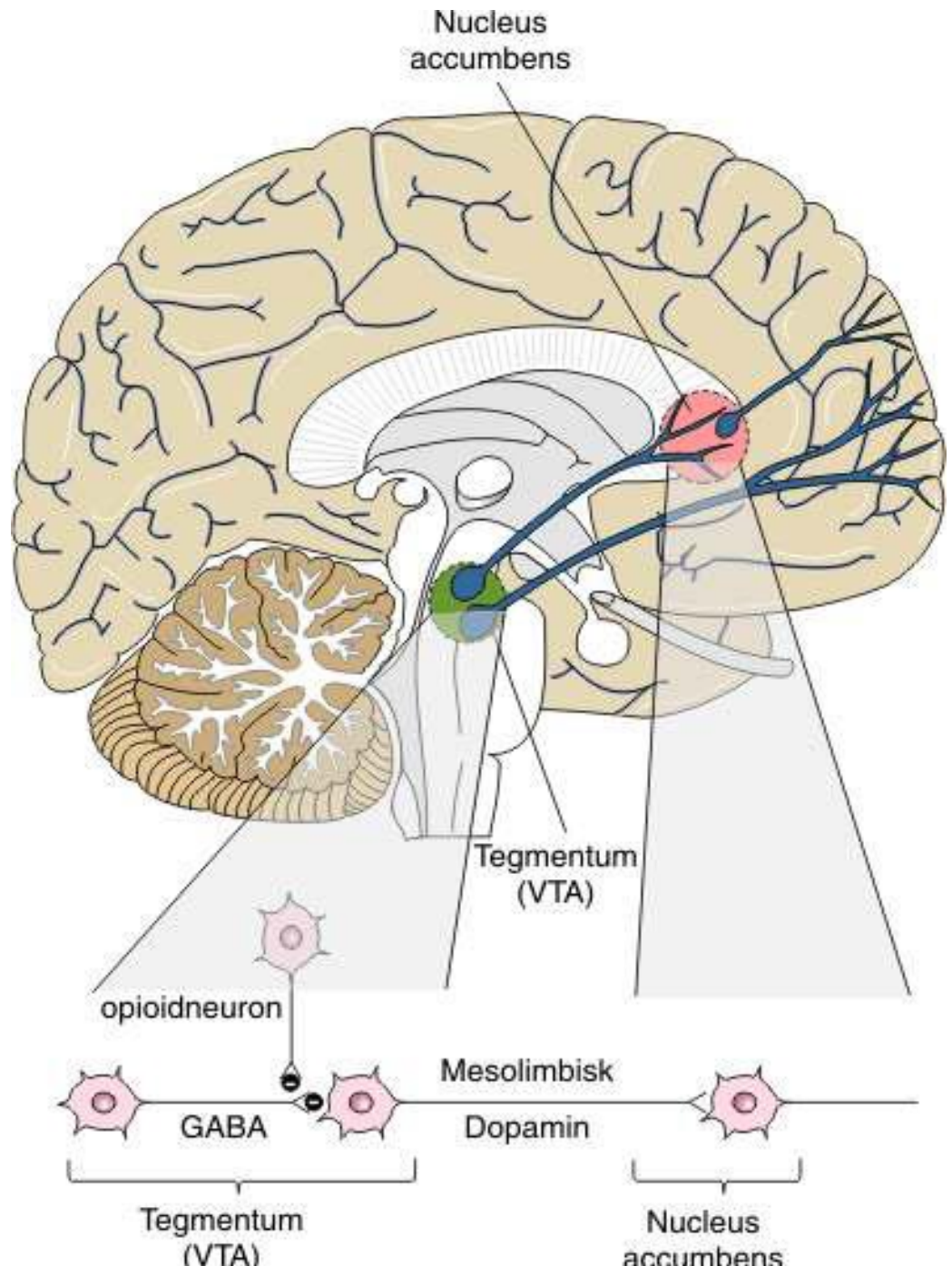
---

1. **Benzodiazepiner** angst beroligende søvn
stesolid, nitrazepam, oxazepam, rohypnol
2. **Antidepressiva** (lykkepiller)
Cipramil, Fontex, Seroxat, Zoloft
3. **Neuroleptika** psykotiske symptomer
serenase, risperdal, zyprexa, cisordinol, truxal

Rusmidler øger afgiften af DOPAMIN

Neuroleptica bloker afgiften af DOPAMIN

Hjernens dopaminerge områder

Frontale cortex =

følelseslivet (negativsymptomer)

Limbiske system =

psykotiske symptomer

Mesolimbiske system =

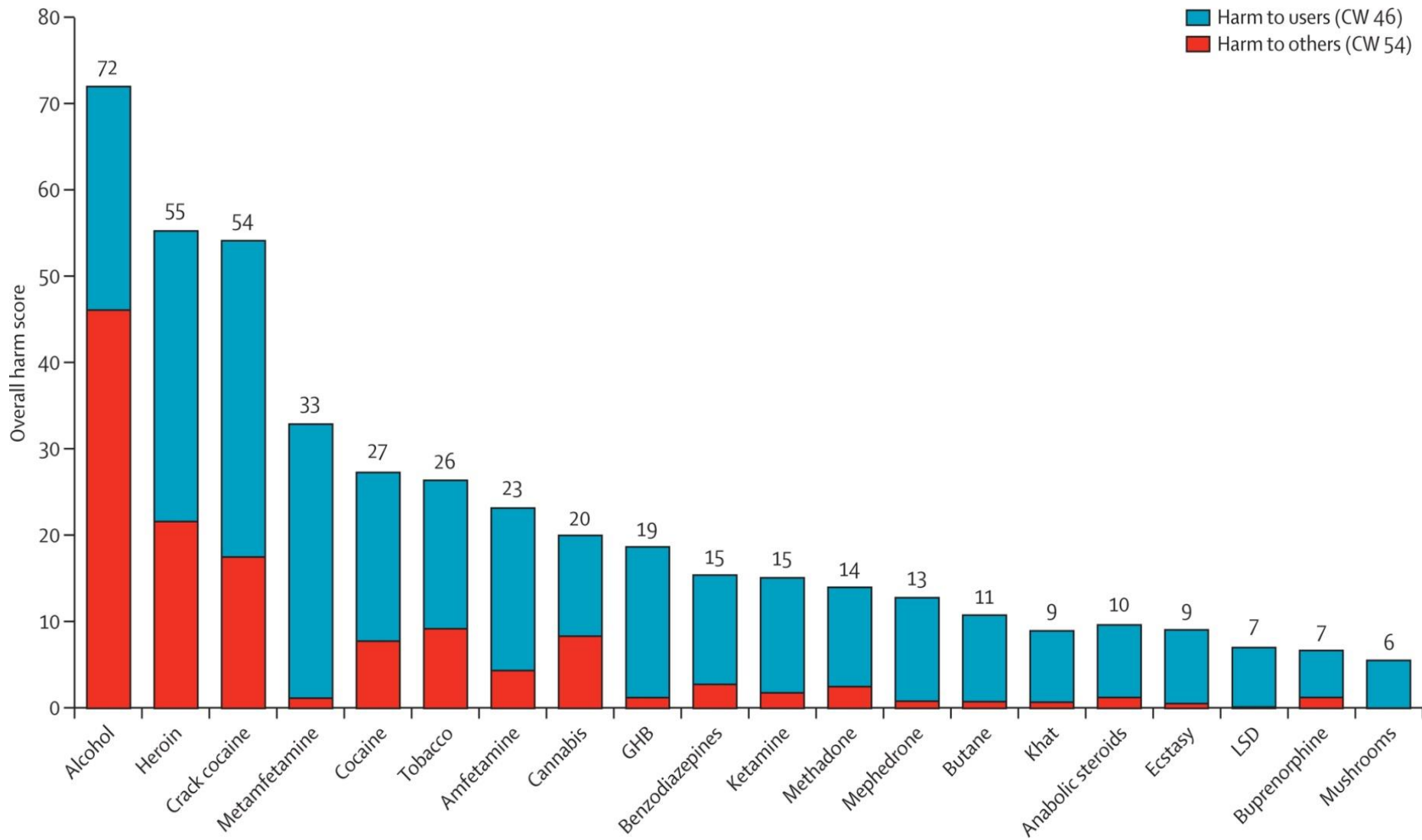
rusmiddelafhængighed

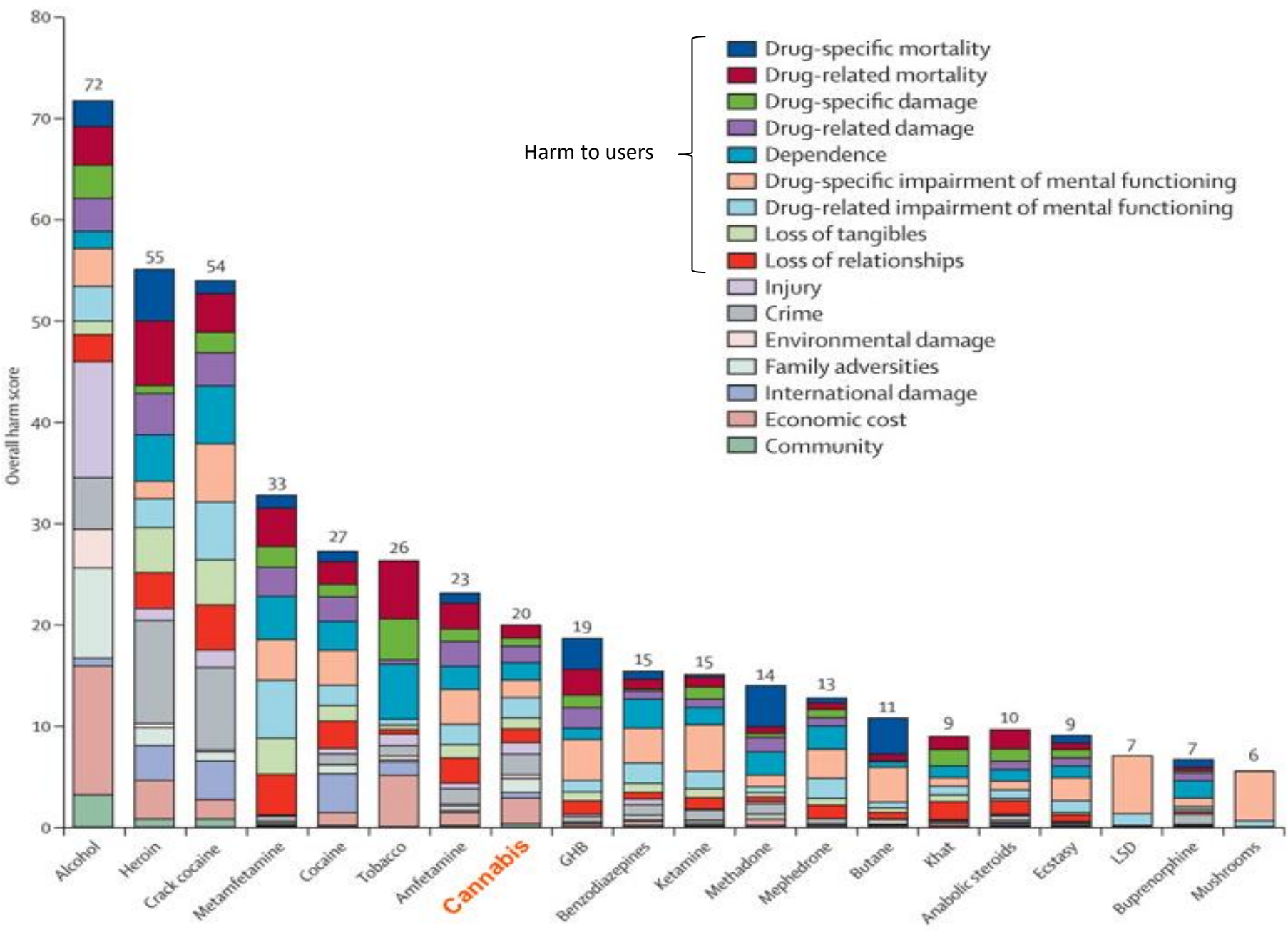
Substantia nigra =

koordinering af bevægelser

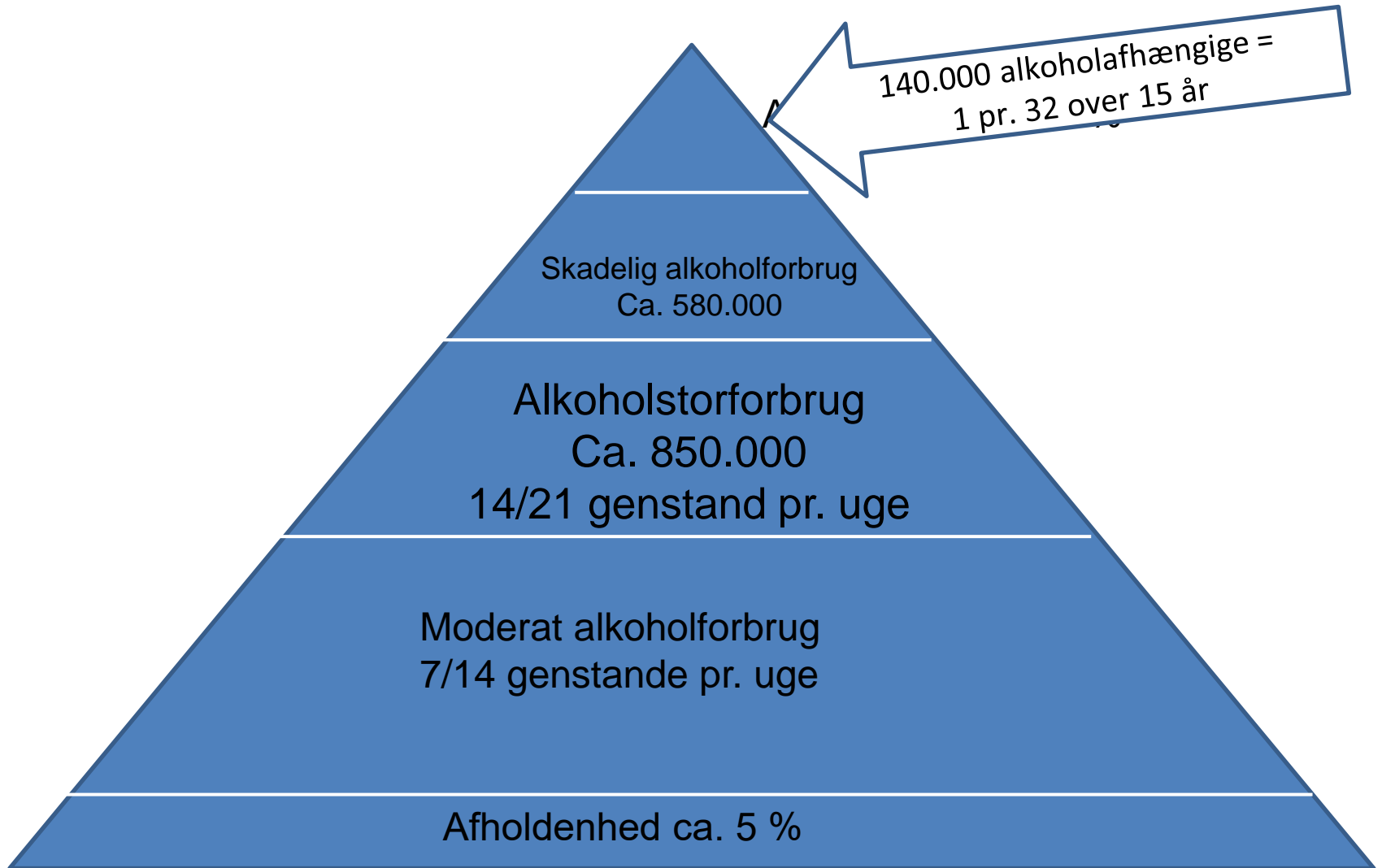
The Lancet, vol. 376, november 2010
Professor David Nutt

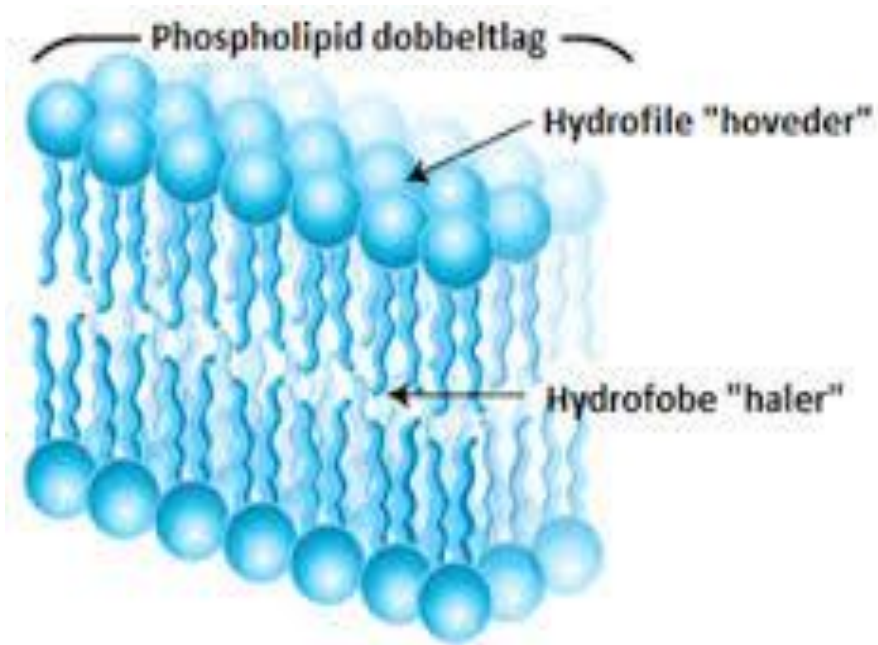

Hvad gør en forskel ?

140.000 alkoholafhængige =
1 pr. 32 over 15 år

Alkohol passerer frit ind og ud af alle celler

Den indre og ydre overflade af cellemembraner er hydrofile (tiltrækker vand)

Mellem de to overflader findes et fedtlag som er hydrofob (vandafskyende)

Alkohol er det eneste kendte organiske opløsningsmiddel, der både kan blande sig med vand og fedt

Hvor meget alkohol drikker vi i Danmark ?

Alle danskere over 15 år drikker 9,4 liter ren alkohol om året

9,4 liter ren alkohol svarer til 627 genstande

Det bliver til 78 genstande om måneden

Eller 1,7 genstand om dage.

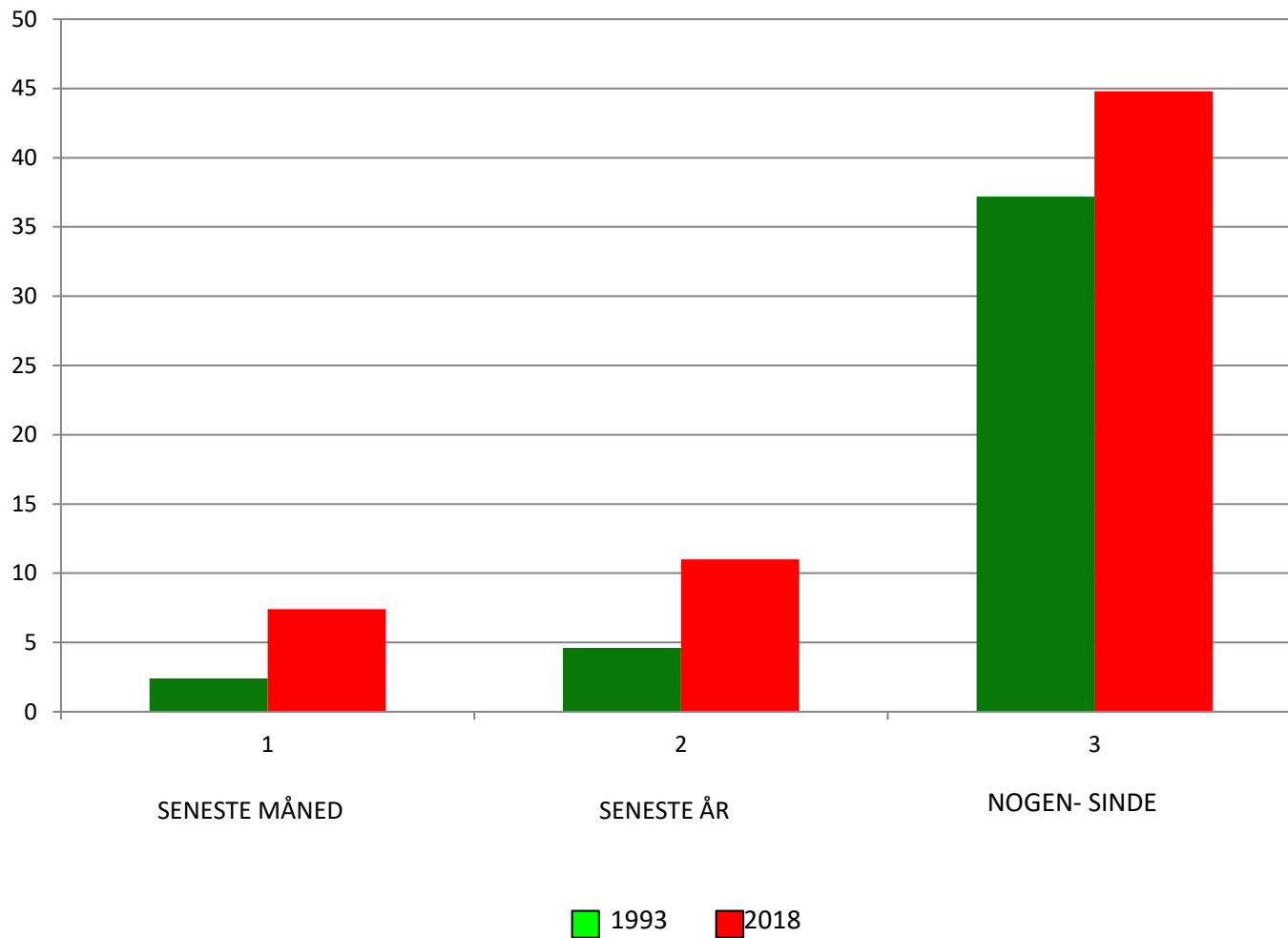
Alkoholafhængige indlagt til afrusning

1975	1987	kvinder	mænd
	63 døde	18	45
206 patienter	143 i live	40	103

Alkoholafhængige indlagt til afrusning

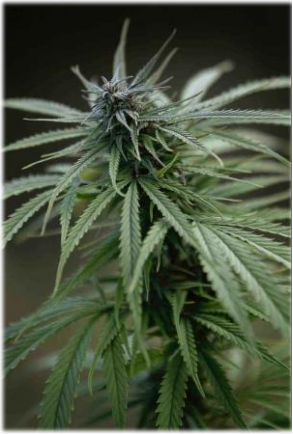
		mænd	kvinder	
MAST	< 5 point	Abstinente	11	1
		Sociale drikkere	23	5
	> 5 point	49	20	

DEN PROCENTVISE ANDEL AF DE 16-44-ÅRIGE, DER SENESTE MÅNED, SENESTE ÅR OG NOGEN- SINDE HAR BRUGT HASH

Cannabinol

Cannabidiol

Cannabinol består af 65 forskellige cannabinoler, hvor de vigtigste er:

1. THC = Tetra-hydro-cannabinol
2. CBD = Cannabidiol

Cannabinoide receptorer

CB₁

Frontale cortex

Følelser

Kognitiv funktion

Hippocampus

Hukommelse

Cerebellum

Koordination af bevægelser

Perifere autonome fibre

Øget puls

Limbske system

psykoser

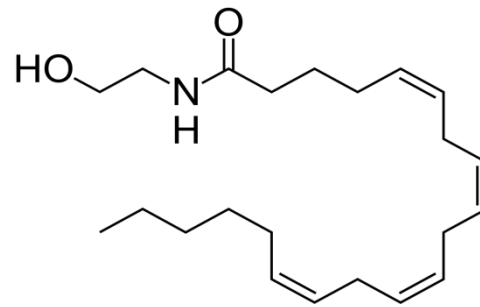
CB₂

Immunsystemet

Anandamid

Det kemiske stof hjernen selv
laver der kan aktivere CB₁ og CB₂
receptorerne hedder

Anandamid

N-arachidonylethanolamine

I 2015 blev der
beslaglagt 560 tons
Hash i EU

Pot
Skunk
Hash
Nol
Smør

Joint
Thillum
Tju-bang
Bong
Spand
Konge lunge

Henrik Rindom

rindom@dadlnet.dk